

inko

informatiegevende en
kontaktleggende periodiek
van de fraters van utrecht

36^e jaargang

nummer 1

maart 2013

VAN DE REDACTIETAFEL

De 36ste jaargang is met dit nummer begonnen. Zoals u kunt zien, zijn er een paar artikelen over onze medebroeders in Indonesië, waarmee wij willen benadrukken dat hun wel en wee ons nog altijd nauw aan het hart ligt. Het lange verhaal gaat over de nieuwste

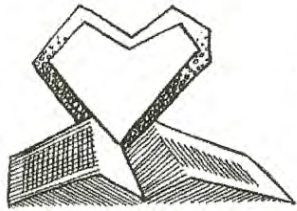

stichting aldaar en het tweede over een product uit de begintijd, nu 85 jaar geleden! Het meer inspiratieve kunt u lezen in het artikel van Alfons Kroese over de Constituties, maar ook in het “Oggendgebed” van een oude Zuidafrikaanse. Diepe gedachten bij alledaagse dingen! Alfons Kroese staat deze keer bovendien in de schijnwerpers via het interview door Petra de Landmeter. Na 18 jaar verlaat Adri Vergeer het secretariaat van de Provincie Nederland en wordt Marianne Vermeer welkom geheten.

Maart is van oudsher toegewijd aan Sint Jozef en toevallig kregen we een oud vers toegespeeld over deze heilige, die vereerd wordt in Smakt, de plaats die Alfons Kroese ook noemt. Smakt is een van de weinige bedevaartplaatsen, waar vooral mannen komen om te bidden voor het vinden van een goede echtgenote..... niet zo toepasselijk misschien in een blad van fraters, maar toch..... Ondanks de naam van ons fraterhuis, is het wel een beetje een vergeten heilige! Wij gaan deze keer naar Heiloo op bedevaart. En we kijken met fr. Angelico even terug op de dag voor de religieuzen.

Wij wensen onze lezers/lezeressen een fijne Paas- en lentetijd toe. Veel leesplezier!

□

**Overweging
bij de
Constituties**

EEN NIEUW JAAR STAAT WEER OP DE ROL

art. 60

*Voortdurende vernieuwing van leven vraagt,
dat wij dagelijks tijd reserveren
voor gemeenschappelijke bezinning, gebed en viering.
Wij komen bijeen als geloofsgemeenschap,
wij delen in elkaars geloofsleven
en leggen samen getuigenis af van geloof in de ene Heer.*

*Naast de dagelijkse bezinning vraagt vernieuwing,
dat wij meerdere keren door het jaar
wat langduriger stilstaan
bij de wezenlijke waarden van ons bestaan
en bovendien
jaarlijks meerdere dagen achtereen reserveren
om ons te heroriënteren
op het doel van ons leven.*

*Wij moeten daar vormen voor kiezen die bij ons passen,
rekening houdend met
verscheidenheid van opvatting en beleving.
Als wij in deze geest samenkomen
wordt het een bron van leven.*

Jezus laat zich aan het begin van zijn nieuwe levensfase door Johannes dopen in de Jordaan. Hij staat achter de boodschap die Johannes uitdraagt: de wereld en maar ook jezelf moet veranderen! Het kan niet meer zoals het nu gaat. Omkeren en je richten op de toekomst.

Jezus trekt naar de woestijn om te ontdekken waar Hij nu staat in het leven, wat er van Hem gevraagd wordt, wat God van Hem vraagt. Op zoek naar de opdracht en het doel waar Hij voor wil gaan? Zo ook voor ons “voortdurende vernieuwing van leven vraagt, dat wij dagelijks tijd reserveren voor gemeenschappelijke bezinning, gebed en viering. Bijeenkomen als geloofsgemeenschap, elkaars geloofsleven delen en samen getuigenis afleggen van het geloof in de ene Heer”.

Na deze zware confrontatie met zichzelf, begint Hij zijn boodschap van vrede en gerechtigheid uit te dragen. Hij heeft ontdekt dat het niet de bedoeling van God is, zoals de Farizeeën deden, alles in wetten en regels te vangen. Jezus leert in de woestijn, dat je moet luisteren, kijken en voelen naar je hart. Hij ziet nood om zich heen, doet er daadwerkelijk wat aan. Brengt mensen bij zichzelf, bij de kern waaruit ze leven. Blinden vallen de schellen van de ogen, lammen komen in beweging, doven horen wat er bedoeld wordt. Hij leert mensen zichzelf kennen. Ken je jezelf, kun je de ander kennen. Prachtig verwoord in de synagoge in Kafarnaüm waar een bezetene Hem toeschreeuwt dat hij weet, dat Jezus de heilige van God is. Jezus zegt de man zijn mond te houden. Gillend en schreeuwend verlaat de onreine geest de bezeten man.

Bezeten zijn, bezet zijn. Oude toiletdeuren hadden zo'n knop op de deur met het woordje BEZET. Je zit in je eigen wereldje en je laat niemand van buiten toe. Je kijkt niet verder dan de omgeving waar je op dat moment verblijft. Dat is wel zo veilig. Vooral niet iets veranderen want dat is beangstigend. Je weet tenslotte wel wat je hebt, maar niet wat je krijgt. We laten het liever bij het oude.

Jezus roept ons op wél te veranderen, wél om ons heen te kijken, ons wél te richten op de toekomst. wél die deur open te gooien. Het bordje BEZET te vervangen door VRIJ. Dat is wat Jezus ons uit eigen ervaring vertelt, we mogen vrij zijn, verlost worden van bezit, stress en angst. We mogen helemaal onszelf zijn, we hoeven ons niet te laten koeioneren door onze omgeving, we mogen zonder vrees in het leven staan. We mogen op Hem vertrouwen. Hij zal ons de weg wijzen. Hij is de Rots waarop wij ons leven mogen bouwen: stevig, sterk en tegen de stormen van het leven bestand. Een veilige schutse!

En ook al lijkt de wereld soms een “woestijn” voor christenen, aldus de boodschap van de bisschoppensynode 2011 over de nieuwe evangelisatie, “toch moeten we op weg gaan, waarbij wij alleen het essentiële mee nemen: het gezelschap van Jezus, de waarheid van zijn woorden, het eucharistische brood dat ons voedt, de verbondenheid in gemeenschap en de werken van naastenliefde”.

We hebben geen nood aan de zoveelste analyse van de huidige cultuur en de kerk. Belangrijk is de vraag en het antwoord hierop: durven we de relatie met Christus aangaan? Laten we Zijn woord, zijn levenshouding toe in ons leven? Het zal niet zo mogen zijn, dat de enige vraag op dit moment is: het in stand houden van het instituut. De toekomst van onze instituten ligt in Gods hand. 13 augustus zal het 140 jaar geleden zijn dat de eerste fraters in Utrecht zijn aangekomen. Een datum om aandacht te besteden – feestelijk – aan het verleden, maar vooral aan de toekomst. De ramen open en ons hart verruimd!

Hoe goed we ons best doen en gedaan hebben, het zal nooit perfect worden. Als je in geloof en hoop de drempel van de komende jaren overgaat kun je met deze waarheid leven zonder cynisch of moedeloos te worden. Dat weten en daarnaar handelen en leven is bevrijdend, verlossend. Hetzelfde leven anders, maar in de tijd en omstandigheden van het nú en de toekomst.

Vruchtbaar en aanstekelijk zal onze relatie zijn met Christus als gezelschap van ons leven. Het enige wat wij hoeven te doen is ons vertrouwen op Hem stellen en ons durven overgeven aan onvermijdelijke veranderingen. Het komt allemaal goed. Vertrouw maar op Hem!

Een leven dat ontstaat uit liefde. Een samenleven dat toekomst en hoop brengt aan leven dat broos en soms hulpeloos is. Het is een samen - leven vanuit die ervaring en beleving dat iedereen geliefd mag zijn en de moeite waard is, niemand wordt uitgesloten. Voor iedereen, ook voor ons samen toekomst maar met open en lege handen.

□

*Voorhout nieuw-jaar 2013
Drs. Alfons Kroese o.c.d.*

OGGENDGEBED

Hemelse Vader en goeie Meester, aan U al die lof en dank van my hart vir die soete slaap van die nag en die nuwe lewensmoed vir die dag wat voorlê.

U ken my hart en niere, Here, en U weet hoe die ontwaking elke oggend vir my 'n geskenk van u is. Dankie, Here, dat ek vanoggend sonder pyn is. Dankie dat ek lus het om op te staan en dat daar in my huis soveel dinge, klein en groot, is wat ek nog moet en kan verrig. Dankie vir ou Mieta* wat met soveel toegeneentheid

oor baie jare my troue bystand in die huis was en nou vir my onmisbaar geword het. Baie dankie, Here, vir mense wat my nodig het en vir wie dit vaak maak dat ek vandag wakker word en opstaan. Baie dankie dat daar op hierdie oggend mense is wat vir my bid.

Baie dankie, goeie Vader, vir die oggendlik oor die berge en die eerste katjiepiering wat ek in my tuin sien blom. Ek sien daarin die wonder van u almag. Baie dankie vir die voëls wat voor die daglig al in die boom voor my venster kwetter. Ek vind daarin bevestiging van my geloof dat U sorg vir al wat leef. Dankie vir die Bybel waarin ek die insigte kry wat ek van dag tot dag op die reis nodig het. Dankie vir die wonder van die gebed wat vir my deur die jare 'n al hoe groter betekenis gekry het. Dankie, Here, dat U my die genade gee om elke oggend met vrymoedigheid en oortuiging te bid: Onse Vader wat in die hemele is, laat u Naam geheiligd word, laat u koninkryk kom, laat u wil geskied.

Baie dankie dat ek ook van U my daaglikse brood kan vra omdat U die groot en klein behoeftes van my elkedagse lewe ewe goed as my sielenood begryp.

Lei my vandag nie in versoeking nie, Here, veral nie die versoeking van versuim teenoor 'n ewemens nie. O Here, en verlos my van die bose, veral wanneer hy in soveel glansryke gedaantes na my kom.

Wees ook vandag vir my kinders en kleinkinders 'n lig op hul pad. Wees dit, Here, vir almal wat U vanoggend soek en vir almal wat die dag met 'n las van sorg begin.

Dankie, Here, vir hierdie dag en vir die genade om te glo dat ek U my Hemelse Vader mag noem. Amen.

□

* naam van haar hulp

*Uit: Aand van die lewe.
Gebede van 'n bejaarde vrou
Door: Margriet Coetzee.
1982*

ONTMOETINGS DAG RELIGIEUZEN

Zaterdag 2 februari vond op initiatief van het Aartsbisdom Utrecht weer de jaarlijkse ontmoetingsdag voor religieuzen plaats. Het bisdom organiseerde deze dag op Dijnseburg in Zeist.

Het gezelschap

Wij, t.w. de fraters Isidorus, Willibrordus en ondergetekende sloten ons aan bij het gezelschap dat zich intussen in het aankomstvertrek had verzameld. Wij werden gastvrij ontvangen met o.m. een kop koffie of thee. In dit bonte gezelschap bevonden zich kardinaal Eijk met zijn hulpbisschoppen Woorts en Hoogenboom. Een veelvoud van religieuzen in diverse gekleurde kledij blauwe, zwarte en bruine habijten. Ook de vicaris van Deventer troffen wij aan, kortom een enthousiast publiek dat zichtbaar naar deze ontmoetingsdag had uitgezien. De kardinaal heette ons allen van harte welkom en wenste ons een vruchtbare dag toe.

Plechtige Eucharistieviering

In de hal werd ons een kaars aangeboden en aangestoken en zo trokken wij in processie de kapel binnen. Eenmaal op de plaats aangekomen voegden de celebranten zich bij het gezelschap en al zingend trokken wij de kapel rond in processie t.g.v. het feest van de opdracht van de Heer (Maria Lichtmis). Dat was toch wel een zinvol gebeuren wanneer we bedenken dat de ontmoeting in eerste instantie een ontmoeting is met de Heer; een gelovige overtuiging die ons tezamen bindt. De plechtige Mis met 'drie heren', zoals dat weleens genoemd wordt, en waarbij de preek, wierook en zang een belangrijke plaats werd toebedeeld.

Lunch

Men zegt weleens dat de katholieken een Bourgondisch geloof hebben en dat dunkt mij is niet zonder betekenis, want zo wij oprecht kunnen bidden, zo ook kunnen wij genieten van wat de cultuurproducten van moeder aarde ons aanbieden.

De tafels stonden opgesteld waarop broodjes, melk, thee en koffie en iedereen kon nemen wat hij of zij beliefdde. De lunchtijd van ruim een uur gaf ons de gelegenheid elkaar nader te ontmoeten in opgewekte stemming.

Toespraken

Na de smakelijke lunch verplaatsten we ons naar een ander vertrek om naar enkele toespraken te luisteren.

De eerste spreker was de jonge broeder (pater) van St.-Jan die heel openhartig zijn roeping tot de orde uiteenzette. Hierna kwam de augustijn Martijn Schrama aan het woord die in duidelijke bewoordingen het religieuze leven in betrokkenheid op de wereld, volgens de visie van St.-Augustinus, meedeelde en verklaarde. Boeiend voor ons allen, temeer omdat deze uitleg zo duidelijk aansloot bij de zin van onze samenkomst. Tenslotte kwam eminentie Willem kardinaal Eijk aan het woord, die in heel simpele woorden de religieuze waarden en normen toelichtte en vroeg ons te blijven bidden voor priester- en kloosterroepingen.

Vertrek

Zo rond de klok van half drie was het tijd om weer naar huis te gaan. De kardinaal bedankte ons en sloot deze dag met een kort gebed af.

Wij kunnen terugzien op een geslaagde dag, waarin wij elkaar konden bemoedigen gewoon omdat wij gedreven worden door de vraag wat ons bezig houdt, wat bindt ons gemeenschappelijk. Juist deze levensvraag is van eminent belang om gemeend oprecht de naasten, de anderen, te aanvaarden en te dienen.

□

fr. Angelico Fennis

Ontmoeting met

PATER DRS. ALFONS KROESE

Spreker, schrijver, voorganger, docent, adviseur en doorzetter!

In elke Inko heeft de rubriek Overweging bij de Constituties een vaste plek. Al zo'n vijftien jaren worden deze Overwegingen veel en graag gelezen. Het is voor eenieder telkens een moment van bezinning. Aanvankelijk werden de Overwegingen verzorgd door Ad de Keijzer en sinds 2009 komen de diepere gedachten achter de teksten van de Constituties van Pater drs. Alfons Kroese o.c.d.

Vooral door zijn medewerking aan Inko is Alfons Kroese (hij wil graag gewoon bij zijn voor- naam worden genoemd) geen onbekende voor de fraters. Ook was hij enkele keren in Frater- huis Sint Jozef voor het houden van lezingen, maar tot een meer persoonlijke ontmoeting kwam het nog niet.

Een goede gedachte dus van de Inko-redactie om Alfons Kroese op te zoeken voor een nadere kennismaking en daarvoor gaan

we naar zijn huidige woonplek in Voorhout. Het werd een inspirerend en heel plezierig gesprek waarin Alfons Kroese vertelt over zijn jeugd en hoe hij er toe kwam om toe te treden tot de orde der Ongeschoeide Karmelieten. Open en spontaan vertelt hij over zijn studie, de cursussen, de ontmoetingen die hij had met beroemdheden der aarde zoals Moeder Teresa en Martin Luther King, de reizen die hij maakte over de hele wereld om daar lezingen te houden en de bijzondere initiatieven die hebben

geleid tot oprichting van o.a. het Diepgangcentrum in Hazerswoude en het Karmelitaans Centrum voor Spiritualiteit. En bij dat alles maakt hij ons deelgenoot van zijn indringende kijk op aspecten die kerk en religieuzen betreffen maar ook onszelf.

Wonen in een aanleunappartement

Sinds zeven jaar woont Alfons Kroese in een aanleunappartement op het Bosterrein in Voorhout. Het is een historisch bekend terrein net buiten de bebouwde kom van de gemeente Voorhout.

Vroeger stond hier Landgoed Schoonoord en in de vorige eeuw werd op deze plek de Bisschoppelijke Nijverheidsschool (BNS) van de Broedercongregatie O.L. Vrouw van Zeven Smarten gevestigd. Na vertrek van de nijverheidsschool en internaat is het terrein bestemd voor een woon-zorgcomplex voor ouderen met de naam Buitenplaats Nieuw Schoonoord, waardoor de afkorting BNS-terrein gehandhaafd bleef.

Er is een groot hoofdgebouw gerealiseerd met kapel en alle faciliteiten voor ouderen. Daaromheen staan verschillende woonunits met aanleunappartementen. Op het complex wonen religieuzen, maar ook 50+ echtparen en zelfstandige ouderen.

In unit Columbia is het huis van Alfons Kroese. Als we aanbellen worden we meteen verwelkomd door onze gastheer. In de gezellige woonkamer staan overal bloemen en op de vensterbank planten met daartussen kleine opvallende kunstwerken. Maar wat het meest opvalt, zijn de boeken. Een stapel op de grote tafel, boeken op de lage tafel en boeken naast hem op de bank. Het is meteen duidelijk: hier woont iemand die van lezen houdt.

“Ja, ik ben altijd een leesfanaat geweest. Nooit overgegaan,” zegt hij. “Er werd bij ons thuis elke week een stapel boeken van de bibliotheek gehaald. Ik las alles en dat is mijn hele leven zo gebleven.” Wijzend op de boeken vertelt hij dat deze al klaarliggen, omdat er deze week weer Leesclub is bij hem thuis.

Traditioneel katholiek gezin

Alfons werd in 1931 in de wijk 't Ribbelt in Enschede geboren. “Ik was de oudste van vier kinderen”, vertelt hij. “Het was een vrij traditioneel katholiek gezin. Mijn moeder had een bijzondere verering voor de Karmelietes Theresia van Lisieux en ze had een grote interesse in alles wat er gaande was in de wereld. Ze was haar tijd een heel stuk vooruit. Mijn vader was meer bedachtzaam. Maar mijn moeder zei rustig: je hoeft niet alles zo maar te geloven wat ze zeggen, kijk maar naar hun daden. Het was dus wel een katholiek gezin, maar niet zo zwaar. Niet dat benauwde. Over toestanden in de wereld, dichtbij en verder weg, werd vaak langdurig gediscussieerd en daarbij konden we allemaal onze mening kwijt. Er was ruimte om vrij te denken, een bredere visie te ontwikkelen.”

Ik wilde ver weg

“In 't Ribbelt hoorden we bij de Sint Jozefparochie en daar was ook onze lagere school. Ik was niet dom en toen het tijd werd om naar het voortgezet onderwijs te gaan, stelde de pastoor voor dat ik naar de Priesteropleiding zou gaan om Wereldheer te worden. Maar ik voelde daar niks voor. Er was wel iets in mij – en dat heb ik altijd in mijn leven gehad – dat ik ver weg wilde. En ik had een droom dat ik ergens naar toe moest waar een grote poort was. Die droom bleef in m'n gedachten en intussen ging ik zelf verder op zoek naar een opleiding die me wel wat leek. Zo kwam ik ook op de leefwijze van de Karmelieten. Dat trok me. Niet de leefwijze van de Geschoeide Karmeliet die o.a. in het nabije Zenderen een klooster had. Dat was me te dichtbij. Verder zoekend ontdekte ik dat er in Geleen een opleidingsinstituut

was van de Ongeschoeide Karmelieten. Daar heb ik voor gekozen en ik ben als 14-jarige jongen naar de kostschool van de Karmelieten in Geleen gegaan en heb daar het Gymnasium gevolgd.”

“Dat was wel een heel bijzondere kennismaking. Ik kwam in een hele andere streek terecht. Limburg is toch wel heel anders dan Twente. Van huis gaan was geen probleem maar ik moest echt een nieuwe taal leren: het Limburgs! Ik was een vreemde eend, maar dat duurde niet lang. Ik was al snel ingeburgerd. Nou zat er altijd al wel iets in me om vreemde dingen te accepteren, het willen weten van andere culturen. Daar komt nog bij dat ik van nature zeer nieuwsgierig ben. Ik heb later ook heel veel gereisd en dat begon dus al toen ik jong was.”

De poort bestaat echt

“Ja en dan gebeurt er iets heel bijzonders. Korte tijd nadat ik in Geleen op kostschool zat, gingen we een dag naar Sittard en plotseling zie ik daar de poort die ik tijden geleden in mijn dromen heb gezien. Die poort bestaat dus echt. Het verbaast me nog steeds. Kijk, iedereen heeft dromen en dan zie je soms dingen die je later tegenkomt. Dat kan. Dat gebeurde mij dus ook. Het zien van die poort is me altijd bijgebleven.”

Naar het noviciaat

“Na een hele goede tijd op het Gymnasium ben ik naar het noviciaat van de Karmelieten in Waspik gegaan. Alles wat ik zag en leerde van hun leefwijze beviel me. Dus ik wilde wel verder. Na het noviciaat ben ik ingetreden. Nee, een datum weet ik niet. Dat wordt ook niet gevierd. De studie tijdens het noviciaat ging me makkelijk af. De studie wel, maar..... er was een probleem want als novice wordt er van je verwacht dat je ook praktische dingen gaat doen en één van de dingen die ik kreeg opgedragen, was het bouwen van een kippenhok. Mijn hemel heb ik toen gezegd: nou dat lukt me echt niet. Ik ben best wel intelligent maar nee niet met m'n handen. Dat probleem is toen voor mij opgelost want ik heb daarna andere taken en karweitjes gedaan”.

Een voorbeeld in dr. Alfons Ariëns

“Toen ik het noviciaat in ging werd gevraagd welke naam ik wilde aannemen. Heel bewust heb ik toen voor de naam Alfons gekozen, denkend aan dr. Alfons Ariëns. Ik heb een grote waardering en bewondering voor hem, en ik zie in hem een voorbeeld. Hij was kapelaan in Enschede en heeft veel sociaal werk gedaan voor de textielarbeiders. Hij zette zich in voor meer loon en vrije dagen en vocht tegen drankmisbruik. Aan de andere kant was hij heel contemplatief en bezinnend. Al die elementen vind ik erg belangrijk, ook in mijn leven.”

Wijding tijdens intensieve studieperiode

Na het noviciaatjaar volgt voor Alfons Kroese een intensieve studieperiode in Nijmegen en Smakt. Hij studeerde o.a. drie jaar filosofie en daarna vier jaar theologie. “Na die eerste studiecycclus ben ik gewijd,” vertelt hij, “maar ik wilde graag nog verder en toen ben ik na mijn wijding mijn theologische opleiding gaan voortzetten aan de Universiteit in Nijmegen als leerling van Professor Schillebeeckx en ben ik een vervolgstudie psychologie gaan doen. Ik was bijna 30 jaar toen ik mijn doctoraal theologie haalde; ik was klaar met de studie en kon aan het werk. Dus wat nu?”

De zestiger jaren

Gedurende zijn studietijd waren er al plannen gerezen wat hij zou gaan doen. “Wij maken wat dat betreft allemaal een eigen traject door,” vertelt Alfons. “je kon pastoor in een parochie worden, of opgeleid worden tot leraar of je ging naar de missie. Die opties heb ik allemaal doorgeschoven en ik ben toen naar onze gemeenschap in Hazerswoude gegaan. Dat was in de zestiger jaren. De kerk was aan het veranderen, de wereld was aan het veranderen. Er was nogal wat gaande in de religieuze wereld. Broeders en fraters droegen geen toog meer en er werd meer gedaan aan individuele geloofsbeleving. Ik was daar veel mee bezig en ik ontdekte dat er iets zou moeten gebeuren met spiritualiteit.”

Het Diepgangcentrum Hazerswoude

“Karmelieten hebben van oudsher iets met spiritualiteit. Maar het woord was in die tijd niet gebruikelijk voor iedereen. Men wist in ieder geval niet wat het inhield. En ik wilde er iets mee. Ik wilde een nieuw centrum beginnen om daar een cursus spiritualiteit te geven. Niet alleen voor religieuzen maar ook voor geïnteresseerde leken. Ik ben toen met mijn plan naar de Provinciaal Overste gestapt. Ja, ja, zei de overste bedenkelijk. Hoe wil je dat gaan doen en wie komen er? Ik legde uit dat ik op dit gebied wat ervaring had in het geven van lezingen, bezinningsdagen en retraites. Daarbij kwam steeds de behoefte aan nieuwe spiritualiteit naar voren. Ik wist heel goed waar ik aan begon en hoe het moest. En ... ik ben tenslotte een echte Twentenaar, een doorzetter! Na goed overleg kreeg ik toestemming om in Hazerswoude een Diepgangcentrum te beginnen. Ik had in die tijd veel contact met jonge mensen waarbij ook telkens de vraag naar bezinning en diepgang opdook en zij waren de eerste cursisten. De opzet sloeg aan en kreeg bekendheid. Een paar maanden later kwam de directeur van de priesteropleiding in Warmond naar me toe met de vraag of ik als docent spiritualiteit wilde geven aan aankomende priesters. Ik moest daarvoor een totaal nieuwe cursus opzetten want cursusmateriaal was er nog niet en daar heb ik veel van geleerd.”

Lezingen, cursussen, boekbesprekingen

Hazerswoude was voor Alfons Kroese de plek waar zijn leven een grote vlucht nam. Hij was actief op velerlei gebied. Werd eerst overste van de gemeenschap Hazerswoude en kort daarna Provinciaal Overste van de Karmelieten in Nederland. Dat ambt bekleedde hij 18 jaar.

Mede door zijn deskundigheid werden verschillende initiatieven gerealiseerd en steeds vaker werd hij voor lezingen en cursussen gevraagd. Jarenlang verzorgde hij de Ochtendoverwegingen en het Avondgebed voor de KRO-radio. Later kwamen daar ook boekbesprekingen bij, zowel voor de KRO als de EO.

Zijn persoon en ontembare energie bleven niet onopgemerkt. Ook niet bij de bisschop. En dat leidde tot een nieuw verzoek....

“Op zekere dag kwam mgr. Jansen, in die tijd bisschop van Rotterdam, naar me toe met de vraag of ik Gedelegeerde voor de religieuzen wilde worden in zijn bisdom. Ik heb toen ‘Ja’ gezegd en ik heb die functie 25 jaar bekleed. Tot mijn taken hoorde o.a. het onderhouden van de contacten met religieuzen in Zuid-Holland. Ik bezocht allerlei ordes en congregaties en ik leerde daardoor heel veel zusters, broeders en fraters kennen. Het was ook een tijd dat ik de bisschop vergezelde bij bezoeken in het land, en vaak was ik aanwezig als er bijzondere gasten naar het bisdom kwamen. Heel bijzonder was voor mij de ontmoeting met Moeder Teresa van Calcutta. Zij wilde naar Nederland komen om met mgr. Simonis – die toen bisschop van Rotterdam was – te bespreken hoe zij hier een klooster van haar congregatie kon beginnen.”

Ontmoeting Moeder Teresa

“De bisschop had mij ingeseind en samen gingen we naar Schiphol om Moeder Teresa op te halen. Op het kantoor van de bisschop verliepen de gesprekken over haar plannen heel voortvarend. Met de kaart van Nederland voor ons en uitleg van de bisschop, zei ze snel en heel kordaat: nou dan moet ons klooster dus in Rotterdam zijn! En zo gebeurde het ook. Ze dwong echt respect en bewondering af. Ik heb haar toen uitgenodigd om naar ons Diepgangcentrum in Hazerswoude te komen. Ze kwam op een zondag en ik had veel jonge mensen gevraagd aanwezig te zijn. Er waren mogelijkheden om haar vragen te stellen over haar doelstellingen en de acties om de armsten der armen te helpen. Ze is de hele zondag gebleven en het werd een geweldige dag.”

“De plannen van Moeder Teresa kwamen niet in een la terecht. Haar charisma trof de harten van veel mensen. Er was in die tijd veel bereidheid om daadwerkelijk op te komen tegen ongerechtigheid en de noden in de wereld. Het heeft niet eens lang geduurd

voordat er in Rotterdam inderdaad een klooster van de Congregatie Zusters Missionarissen van Naastenliefde was gevestigd en kort daarna een tweede klooster in Amsterdam. Beide gemeenschappen bestaan nog.”

Het vuur hebben en doorzetten

“Het enthousiasme en de spirit van Moeder Teresa heeft een geweldige indruk op me gemaakt”, vertelt Alfons Kroese. “Toch gebeurt het ook nu wel, dat je iets wat onmogelijk lijkt, toch voor elkaar krijgt. Als je een doel hebt of je hebt een goed idee en je wilt het echt, dan krijg je het voor elkaar. Je moet het vuur hebben en doorzetten. Net zoals ik het Diepgangcentrum heb opgezet. Het lukte! En daarna heb ik in Haarlem het Karmelitaans Centrum voor Spiritualiteit gesticht. Doorzetten was ook nodig toen ik de vraag kreeg een diepgangcursus voor religieuzen te ontwikkelen. Dat was ook nieuw en je moet er zelf achter blijven staan.”

Naar het buitenland

De cursussen en lezingen die drs. Kroese ontwikkelde hadden zoveel impact dat een aantal congregaties hem uitnodigden om ook voor de missionarissen overzee opleidingen te verzorgen. “Dat was weer heel wat anders en ik heb het allemaal heel fijn gevonden. Ik ben daardoor veel gaan reizen. Het bleef niet bij Afrika of Indonesië. Ik ben echt de hele wereld over geweest. Ik werd gevraagd voor het geven van cursussen maar ik deed ook retraites en bezinningsdagen, ik heb kapittels begeleid en noem maar op. In het begin was het alleen bedoeld voor religieuzen maar later werd ik ook gevraagd door en voor leken. Dat gebeurde gewoon. Het een, haalde het ander aan.”

Vredesmars samen met Martin Luther King

Tijdens een van zijn reizen naar Amerika heeft Alfons Kroese – eigenlijk bij toeval – een ontmoeting gehad met Martin Luther King. Hij vertelt er dit over: “Ik was in Amerika om daar een aantal lezingen te geven. Toen ik in de staat Milwaukee was,

hoorde ik dat er een grote vredesmars zou worden gehouden onder leiding van Martin Luther King. Ik ben er naar toe gegaan en ik heb toen samen met hem de vredesmars gelopen. Het was heel spectaculair om aan zo’n enorme vredesmars mee te doen. Ik was zo’n beetje de enige blanke die meeliep.”

Hongerstaking

Meedoen en zijn steun geven aan acties die hij goed vindt, daar is Alfons Kroese voor te porren. Dat gebeurde bijvoorbeeld ook tijdens een hongerstaking van de Chileenen in Amsterdam. “Ik had in die tijd veel contact met Chileense asielzoekers in Nederland. Toen ik hoorde van hun actie en ging kijken, zag ik die lui op de grond liggen. Meteen dacht ik: ach het is ook onzin om hier naar toe te komen en dan toe te kijken. Dus ik ben naar huis gegaan, heb m’n slaapzak en andere spullen gepakt en ben terug gegaan om mee te doen. Ik ben toen zes dagen en nachten samen met de Chileenen in hongerstaking geweest.”

Vrij zijn om gezel te zijn

We kennen allemaal het woord ‘vrijgezel’ en we geven er onze eigen uitleg aan. Het is dan heel inspirerend om van Alfons Kroese te horen welke diepe betekenis dit woord voor hem heeft. Hij legt dat als volgt uit: “Een van de dingen die voor mij heel belangrijk zijn, is het ‘vrij - gezel’ zijn. Ik bedoel dan: het vrij zijn om gezel te zijn. Ik heb me heel bewust vrij gemaakt om gezel te zijn. Gezel te zijn van mezelf, gezel te zijn van de ander en gezel te zijn van de Eeuwige, de Onnoembare. Gezel betekent ook leerling, dus het leerling zijn van jezelf, en het leerling zijn van de ander. Met andere woorden: blijf nieuwsgierig en leer wat er diep in jou schuilt, en leer ook van die ander. Leg hem niets op, oordeel niet, maar luister naar hem.”

“Gezel kun je ook omschrijven als vriend of knecht. Zorg ook daarin dat je vrij bent zodat je vriend of knecht kunt zijn. Zorg dat je jezelf bent, omdat je dan voor jezelf kunt beslissen hoe je

ten opzichte van de ander staat. Voor mij is het één van mijn beste ontdekkingen.

Ik wil 'vrij - gezet' zijn. Dat is ook de vreugde in mijn leven."

Geen stil pensioen

Alfons Kroese is de 80 gepasseerd, maar een stil leventje heeft hij niet. Hij leest nog altijd het ene boek na het andere, hij schrijft veel en is dikwijls op pad in het hele land voor werk en adviezen. Daarbij is hij voorganger van de diensten in de kapel van Nieuw Schoonoord.

"Nee, stil is mijn leven niet", zegt hij. "we hebben het al even over de boeken en de Leesclub gehad. Toen ik in Hazerswoude woonde bestond onze Leesclub al 25 jaar en toen ik ging verhuizen naar Voorhout, wilde ik stoppen omdat de afstand voor hen te groot zou worden. Maar nee hoor. Wij willen onze Leesclub niet missen, zeiden ze, dan komen we wel naar Voorhout. Het zijn 15 tot 20 mensen, mannen en vrouwen tussen de 40 en 50 jaar en we komen één keer in de zes weken een avond bij elkaar, hier bij mij. Dan wordt er een boek besproken dat we samen hebben gekozen en allemaal hebben gelezen. Voor de volgende keer lezen we bijvoorbeeld Bonita Avenue van Peter Buwalda."

"Een andere vaste club die regelmatig bij elkaar komt bij mij thuis is de Bijbelclub. Die club bestaat al zo'n dertig jaar en ze zijn me ook vanuit Hazerswoude gevolgd. Het is een groepje huismoeders en ze zijn nu allemaal tegen de 60 jaar. Ook zij wilden niet stoppen toen ik naar Voorhout ging. En ik moet zeggen dat ik erg geniet van de bijeenkomsten van de Bijbelclub. Van huis uit zijn deze mensen praktisch allemaal katholiek, en de wijze waarop we samen de bijbel lezen en bespreken is geweldig. Er is bezieling in deze groep. We hebben het Boek Genesis helemaal doorgelezen en erover gepraat. En we zijn nu door de Handelingen der Apostelen heen. Soms hoor ik hen zeggen: wat moet ik in de kerk doen. Wat we hier leren en met elkaar bespreken is zo waardevol. Daar word ik helemaal warm van."

"De bijeenkomsten met deze twee groepen zijn vaste punten in mijn agenda", vertelt Alfons. "Verder word ik nog dikwijls gevraagd voor lezingen en conferenties, ik schrijf voor Inko en o.a. voor het tijdschrift Kerugma, ik begeleid groepen, en individuele personen, ik ben adviseur voor uitzendingen die de KRO wil opzetten en sinds kort worden mijn adviezen gevraagd voor een nieuw project in Bergen Noord Holland. Men wil daar een soort historisch park aanleggen in de geest van Archeon. Dat zit nog helemaal in de ontwikkelingsfase. Ik heb dus met veel mensen contact en heel veelzijdig. Het hoeft zeker niet altijd over het geloof of de kerk te gaan. Het maakt niet uit wie of wat het is. Daar heb ik nooit onderscheid in gemaakt. Het zijn allemaal kinderen Gods."

Open en lege handen

Uit alles wat Alfons Kroese vertelt, blijkt wel hoe groot zijn ervaring op veel gebieden is. Zijn doorzettingsvermogen en scherpe kijk op zaken hebben duidelijk tot veel resultaten geleid. Alfons beaamt dat maar tegelijkertijd zegt hij relativerend: "Het is fijn daarop terug te kijken maar wat ik nu vooral belangrijk vind in mijn leven, is dat ik open en lege handen heb."

Open en leeg zijn is voor de meeste mensen een enorm probleem. Er is zoveel dat op je afkomt, je raakt er letterlijk en figuurlijk vol van. Je moet er voor vechten om open en leeg te kunnen zijn. Toch moet dat, want alleen dan blijf je met nieuwsgierigheid, met openheid, naar de wereld kijken. Als mijn handen leeg zijn, kan ik vol verwondering over het leven zijn. Probeer je handen open te houden en je hart open te zetten, probeer de wereld in te kijken, naar de mensen te kijken, en veroordeel ze niet. Dat bedoel ik met lege handen.”

Terwijl hij dit zegt, pakt Alfons een klein beeldje dat tussen de planten op de vensterbank staat en vertelt: “Dit kleine kunstwerk heb ik van een zuster gekregen. We wisselden vaak onze gedachten uit over het leven, bezinning en diepgang, dus ook over ons streven om open en lege handen te krijgen. Ze maakte meer kleine kunstwerken en op haar sterfbed heeft ze mij dit beeldje gegeven. Ik vind het een heel mooi aandenken en een afbeelding die veel zegt.”

□

Petra de Landmeter

SINT JOSEF

(gezongen in Smakt)

Wij willen hem bezingen, Sint Joseph, trouwe man,
hij was een onbekende, maar wel van Davids stam.
Hij is beroemd geworden, want God die koos hem uit:
Hij mocht Maria nemen tot zijn geliefde bruid.

Hij was eerst nog vol twijfel: haar kind was niet van hem
Hij wilde van haar weggaan, maar hoorde toen een stem.
Een engel is verschenen, en stelde hem gerust:
Hij mocht Maria trouwen en deed dat toen bewust.

Hij heeft sindsdien zijn zorgen steeds aan zijn vrouw gewijd.
Sint Joseph werd al spoedig met Jezus' komst verblijd.
Hij ging toen naar de tempel en droeg het kind daar op,
het huis van Jezus' Vader, de hemel in de knop.

Hij bleef trouw en bescheiden, een goede echtgenoot,
hardwerkend en met liefde, zo bracht hij Jezus groot.
Maar toen zijn Zoon twaalf jaar was en naar de tempel mocht,
toen hebben beide ouders heel lang naar hem gezocht.

Sint Joseph heeft toen nog eens in stilte nagedacht
en Jezus vastberaden naar huis terug gebracht.
Hij groeide op in wijsheid en gunst bij God en mens
en stond aan Jozefs sterfbed, met deze grote wens:

Dat God hem zou belonen voor al zijn harde werk,
en wij zijn naam vereren in heel Gods wereldkerk.
Sint Jozef blijft ons voorbeeld van goede echtgenoot,
van vaderlijke liefde en hulp in alle nood.

Sint Jozef, Singel 375, Amsterdam

Wie schetst onze verbazing

Wie schetst onze verbazing bij het openslaan van het tijdschrift “Op Tocht” van het Aartsbisdom, nr. 1 van jrg. 24, januari 2013.... een aparte katern met bedevaartplaatsen aan te treffen.

Vorig jaar hebben wij als redactie van INKO het idee opgepakt om een aantal bekende en minder bekende bedevaartplaatsen te beschrijven. Wij zijn onderhand aan de derde aflevering gekomen en nog niet aan het eind van onze geplande serie toe! Het is kennelijk een hot item! Het verschil is in ieder geval, dat wij een paar keer over de grens van het Aartsbisdom heengaan door ook een paar plaatsen te beschrijven die voor een aantal fraters niet onbekend zijn.

Wij hopen dat men de serie interessant vindt.

BEDEVAARTPLAATS VAN ONZE LIEVE VROUW TER NOOD IN HEILOO OFTEWEL HET PUTJE VAN HEILOO

Niet alleen Noord-Hollanders kennen Heiloo als bedevaartplaats. De officiële titel van de Maria-bedevaartplaats is veelal onbekend, maar menigeen kent de tweede titel “het putje van Heiloo” wel. In onze serie schenken we dus deze keer aandacht aan Heiloo. Met de kapelaan zijn wij als misdienaar in Hoogkarspel in 1946 naar Heiloo gereisd ter bedevaart. Heel vaag heb ik daar nog herinneringen aan, vooral de treinreis maakte toen indruk, want verder dan Hoorn was ik met de trein nog nooit geweest. Een tweede herinnering aan Heiloo heb ik in het ontvangen van een ansicht uit Heiloo, die mijn vader mij bijna elk jaar stuurde als hij met de KAB, afd. St. Deus Dedit op bedevaart in Heiloo kwam.

Hetgeen ik hieronder beschrijf komt dus tot ons via Google, want ik had er zelf géén zinnig woord over kunnen zeggen.

Over de huidige ontwikkelingen heb ik ook het een en ander van horen zeggen, waar nu een buitenlandse zustercongregatie de scepter zwaait in het oude klooster van de Juliana-zusters, de “Juliaantjes” zoals ze in de wandeling genoemd worden.

Leo Ruitenberg

Korte geschiedenis

Onze Lieve Vrouw ter Nood te Heiloo in Noord-Holland is de grootste Mariale bedevaartplaats in Nederland.

De naam Heiloo is een samentrekking van de woorden 'Heilig' en 'Loo'. 'Loo' betekent in Oudnederlands 'bos'. De geschiedenis van het Heiligdom gaat terug tot het eind van de 14e eeuw.

In die tijd vond een boer op zijn land een Mariabeeld. Hij nam dit mee naar huis, maar op miraculeuze wijze keerde het terug naar de plaats van vinding. Rond dezelfde tijd raakte een schip in nood voor de kust ter hoogte van Heiloo. In zijn nood bad de schipper tot God. Hij hoorde boven het gebulder van de golven en het geraas van de wind een heldere vrouwenstem die zei: 'Als ge mij gaat eren zal de wind gaan keren'. De schipper herkende de stem van de moeder Gods en beloofde zich voor haar verering in te zetten. Veilig aan land gekomen kwamen de beide verhalen bij elkaar en de plaats voor de bouw van de Genadekapel was daarmee gevonden. Uit 1409 is er een document bewaard in het

archief van het Aartsbisdom Utrecht dat spreekt over de 'capelle in de banne van Heiligenloo'.

Katholiek geloofstrouw

Bijzonder is evenwel dat de katholieken ook na de verwoesting van de kapel, hoewel streng verboden door de protestante overheden, als door een mysterieuze kracht aangetrokken, naar hun geliefde bedevaartplaats bleven komen. Wat nog herinnerde aan de glorie-dagen van weleer waren de put en de ruïne van een prachtig Godshuis. Het schilderij uit 1630, van de hand van Gerrit de Jongh, toont dat de eerste kapel waarschijnlijk groter en hoger is geweest dan de kapellen die later zouden worden gebouwd. Toch zou de katholieke geloofstrouw hard afgestraft worden door de protestante overheden die besloten een radicaal einde te maken aan de 'lichtzinnige superstitiën (bijgelovigheden) der papen'. In 1637 werden de muurresten tot op het fundament weggebroken en de put gedempt met puin van de kapelrestanten. Na 1637 was er dan ook niets meer te vinden dat herinnerde aan de plek waar Maria door haar kinderen meer dan 200 jaar was geëerd. Toch leefde de devotie voort in de volksvroomheid en individueel of

in kleine groepen werden nog wel pelgrimages ondernomen naar de bedevaartplaats, die meer en meer overwoekerd werd door bomen en onkruid.

Mirakel van de Runxput

Gedenkplaat op de rand van de put

Op de historische avond van 8 december van het jaar 1713, het jaar waarin Heiloo en omstreken door veepest geteisterd werd, beroofde deze de boeren van het schamele inkomen dat zij zich met hun beesten verwierven. Ten einde raad, geïnspireerd door de volksvroomheid van het voorgeslacht en ondanks de verboden van overheidswege, trokken katholieke boeren uit de omgeving van Heiloo, op het Hoogfeest van Maria's Onbevleete Ontvangenis, tezamen op naar de plek waar de kapel en de put zich ooit bevonden, om daar de voorspraak in te roepen van Onze Lieve Vrouw ter Nood, opdat de rampspoed ten goede gekeerd zou worden. Die avond, biddend op de plek waar ooit de kapel had gestaan, gebeurde het, dat terwijl de boeren zich op het kapel-

terrein in smeekgebed verenigden, achter hen met kracht water opwelde uit het puin waarmee de put in 1637 gedempt was. Ter herinnering aan dit wonder is op de rand van de huidige put een koperen plaat aangebracht met de tekst: "De Runxput werd tot Mariabron in de nacht van 8 op 9 december".

Vreugde en dankbaarheid

Vol van vreugde en dankbaarheid werd de put vrij gemaakt. Met bussen en emmers zou het water worden meegenomen. De geschiedenis leert dat de dieren die van dit opgewelde water dronken, behouden bleven, alsook dat de toestroom van pelgrims die van het wonder hoorden weer massaal op gang kwam, tot grote ergernis van de protestante overheden. De put zou opnieuw gedempt worden en strenge straffen werden in het vooruitzicht gesteld voor diegenen die het waagden de plek ooit nog te bezoeken. Maar wat overheden ook probeerden om het katholieke volksgeloof uit te roeien, deze nieuwe, krachtige impuls aan het geloofsleven der katholieken maakte, dat hoewel de plek als zodanig meer en meer in de vergetelheid raakte, de devotie tot Onze Lieve Vrouw ter Nood in de daarop volgende eeuwen zou overleven. Totdat de gedempte put in 1905 letterlijk opnieuw ontdekt werd door de heer Gerard van den Bosch uit Alkmaar. Een letterlijke 'ontdekking' die maakt dat wij in 2013, naast het groot Jubileum van het Putwonder, tevens kunnen vieren dat de Bedevaartkapel 100 jaar oud is

Het Missionair Centrum

Het Missionair Centrum aan de Hoogeweg 65 maakt deel uit van de bedevaartplaats. Het is gehuisvest in het voormalig Juliana-klooster. Het klooster werd gebouwd in 1932. Het centrum is zo ingericht dat er tegelijkertijd tiengroepen en retraitanten kunnen overnachten. De conferentiezalen, voorzien van audiovisuele apparatuur, lenen zich uitstekend voor lezingen. In de refter kan een maaltijd gebruikt worden door maximaal 60 personen.

Het centrum biedt ook onderdak aan een gemeenschap van zusters 'Dienaressen van de Heer en de Maagd van Matará', in Nederland ook bekend als de 'Blauwe Zusters'.

De Religieuze Familie van 'Het Mensgeworden Woord' is in Argentinië gesticht door pater Carlos Miguel Buela en bestaat uit twee Religieuze Instituten van bisschoppelijk recht en een Derde Orde voor leken.

Het Instituut van Het Mensgeworden Woord (IVE) is op 25 maart 1984 gesticht in San Rafael, Mendoza, Argentinië en is een klerikaal Instituut, waartoe priesters, diakens, broeders en seminaristen behoren. Het Instituut heeft een apostolische tak en een contemplatieve tak.

Het Instituut 'Dienaressen van de Heer en de Maagd van Matará' (SSVM): is de vrouwelijke religieuze tak van onze familie, die gesticht is op 19 maart 1988. Het Instituut bestaat zowel uit een apostolische tak als een contemplatieve tak. De Algemeen Overste is zuster Maria de Anima Christi van Eijk.

De Derde Orde is de lezentak, met mannen, vrouwen en families die op verschillende niveaus hun verbintenis met de Kerk en het Instituut kunnen vormgeven. De leken staan onze religieuzen bij in hun apostolisch werk. Ze leven uit dezelfde geestelijke bron en worden tevens door de religieuzen geestelijk begeleid in hun eigen wereldlijk apostolaatgebied.

□

Bron:

Website: Diocesaan Heiligdom Onze Lieve Vrouw ter Nood

MALANG, CULTURELE STAD

Tijdens het Algemeen Kapittel in september 2011 verscheen in de krant "Jawa Pos" een artikel over oude gebouwen in Malang. Oude betekent uit de Hollandse tijd in het begin van de vorige eeuw. Twee staan er dichtbij elkaar op Celaket: het grote klooster annex school van onze fraters en een dergelijk klooster van de zusters Ursulinen. Het artikel hebben we indertijd meegenomen. Het vertalen liet wat op zich wachten, maar nu is het binnen en plaatsen we het met genoegen vanwege de aandacht die voor zulke gebouwen in Malang nog steeds bestaat.

SCHOLEN IN MALANG GEHUISVEST IN OUDE GEBOUWEN LEVEREN EEN BIJDRAGE AAN HET PREDICAAT 'CULTURELE STAD'

De stad Malang heeft nog veel oude gebouwen uit de Nederlandse tijd. Enkele ervan functioneren als scholen. De directies van deze scholen hebben ervoor gezorgd dat de gebouwen nog in originele staat verkeren. Wat is het beleid van het stadsbestuur Malang m.b.t. deze oude gebouwen?

De plannen van het stadsbestuur om van Malang een culturele stad te maken, worden eenvoudiger. Één van de factoren die de realisatie van het predicaat culturele stad ondersteunen, zijn de vele oude gebouwen die Malang nog rijk is. Inclusief die nu als school gebruikt worden, als staatsschool, maar ook als privéschool.

De scholen die in Malang gebruik maken van oude gebouwen zijn overal te vinden. Wij noemen als voorbeeld SMA Tugu (waarin gehuisvest de SMAN 1, SMAN 3, SMAN 4), SMAN 2, SMAK Santo Albertus, SMAK 'Frateran', SMAK 'Cor Jesu, SDK en SMPK 'Kolese Santo Yusup', en de SMPK/ 'YPK'.

De beheerders van deze scholen zijn zich meestal meer dan het gemiddelde individu bewust van de waarde van oude gebouwen.

EEN KLOOSTER WAAR JONGE MENSEN WORDEN KLAARGESTOOMD

De SMPK (= Katholieke Lagere Middelbare School) ‘Frateran Celaket 21’ is een katholieke school die nog steeds is gehuisvest in een gebouw uit de Nederlandse tijd. De klassiek Nederlandse bouwstijl is duidelijk zichtbaar aan de voorkant. De muren zijn van rode baksteen en de hoge, grote ramen zijn een bijzonder onderdeel van de Nederlandse gebouwen. Het wordt nog klassieker wanneer wij het gebouw binnen treden. De gele tegels van voorheen liggen nog in de directeurskamer en het administratiekantoor er vlak tegenover. Zo ook de ramen. Het matglas gecombineerd met geel geeft een sfeer van een gebouw uit het land van windmolens. Dat geldt ook voor de deuren: de deur naar de directeurskamer is van hout omvat door ijzer, precies zoals in een Hollands huis. “Alles is nog in de originele staat”, zegt Markus Basuki, directeur van deze ‘SMPK Frateran Celaket 21’ tijdens onze ontmoeting in zijn kantoor afgelopen dinsdag (11/9). Markus vertelt dat het scholencomplex aanvankelijk diende als een klooster dat werd opgericht door de Fraters ‘Bunda Hati Kudus’ (BHK). De pioniers van dit gebouw waren de fraters M. Gregorius en M. Wilfridus. Deze twee fraters hadden als heilige missie onderwijs te bieden aan jonge mensen, in het bijzonder in Indië, waar toen nog weinig aandacht voor was. Deze jonge mensen werden opgeleid tot leraar om op hun beurt weer les te geven aan jonge mensen en hen zo te tillen naar hogere levensstandaard. “De fraters in die tijd hadden als missie onderwijs te bieden aan jonge mensen”, zegt Markus. Ook nu nog is het gebouw aan de Celaket 21 verdeeld in twee delen. Op de eerste verdieping bevinden zich het klooster en de kapel; op de begane grond is de school. De eerste indruk is dat de Nederlandse sfeer op de begane grond meer voelbaar is, vooral in de klaslokalen. Van de negen klaslokalen zijn zes nog echt zoals het vroeger in de Nederlandse tijd was. Vanaf de vloer die nog is betegeld met gele tegels, de hoge ramen met het bijzondere glas tot aan de deuren die nog echt Hollands aandoen.

Hetzelfde geldt voor de andere kant van de school, vooral de zaal en aula. Het deel van de zaal dat nu fungeert als een basketbalveld voor de leerlingen heeft een zinken dak dat nog onderdeel is van het oorspronkelijke gebouw. Niet ver daar vandaan is een ruimte die door de school nu als opslagplaats gebruikt wordt. Markus vertelt dat het verhaal gaat dat in de opslagruimte een gang is die de ‘SMPK Frateran’ verbindt met het onderwijscomplex Cor Jesu. Maar dit verhaal kan door niemand bevestigd worden. ‘Men zegt dat in de opslagruimte een gang is die deze school met Cor Jesu verbindt, maar waarom die gang gemaakt zou zijn, weet ik niet’, zegt deze voormalig mentor van de ‘SMPK Frateran Celaket 21’. Aan de aula is eigenlijk niets veranderd. De vloer is nog in originele staat, hetzelfde geldt voor de ramen. De ramen doen echt Nederlands aan. Deze aula werd in de koloniale tijd vaak gebruikt voor bijeenkomsten, en nu voor seminars, wedstrijden en ouderdagen. Ofschoon het voor een groot gedeelte nog in originele staat is, zijn op enkele plekken de tegels vervangen. Dit is hoofdzakelijk het geval op de eerste verdieping. De gele, Nederlandse tegels zijn daar vervangen door witte. Alleen in de kapel ligt nog de originele vloer, ook het gekleurde glas van de deuren en ramen zijn hier nog intact. De lange banken in de kapel stammen eveneens nog uit de Nederlandse tijd. Deze zijn nooit vervangen. “Wij hebben alles inderdaad in de originele staat gelaten, deze banken worden alleen maar gelakt voor onderhoud,” zegt deze voormalige godsdienstleraar van de ‘SMPK Santo Josef’.

□

*Uit: Jawa Pos
Radar Malang
19 september 2012*

Vertaald door Inge Kapitan

BESTE FRATERS

Gerard de Witte heeft de pen aan mij, Ton Enkelaar, doorgegeven en gevraagd of ik wat wil schrijven. Als kok wil ik als eerste even een klein stukje over voeding schrijven en daarna afsluiten met een gedicht.

Zo gezond als een vis

Het spreekwoord 'Zo gezond als een vis' is alom bekend. We bedoelen hiermee eigenlijk niet de vis zelf maar het eigen persoon. Het leuke is dat het regelmatig eten van vis wel degelijk een wezenlijke bijdrage levert aan onze gezondheid.

Vette vis gezond?

Als er een nieuwe haring gevangen is hebben we het altijd over dat die mals en mooi vet is. Is dat dan nog wel gezond? Ja, vette vis is gezond. Het klinkt misschien vreemd maar vette vissoorten zoals zalm, paling, makreel, haring en sardines zijn rijk aan omega 3-vetzuren. Dit zijn 'goede vetten', vetten die in veel geringere maten voorkomen in niet-vis producten. Een portie van 100gr vette vis dekt zelfs driekwart van de dagelijkse behoefte aan deze meervoudig onverzadigde vetzuren die veel positieve effecten hebben op het lichaam. Het is goed voor de hersenen (concentratievermogen), past in veel diëten (caloriearm) en het vermindert de kans op hart en vaatziekten. Bij een tot twee keer per week vis op het menu daalt deze met ongeveer een derde! Uit onderzoeken

blijkt dat het effectief werkt tegen dementie, het help diabetes te voorkomen en het werkt zelfs effectief tegen depressiviteit. Gezond eten gezond ouder worden? In Japan heeft men inmiddels meer dan 20.000 inwoners van 100 jaar of ouder. Dat is verhoudingsgewijs ruim twee keer zoveel als in Nederland! Een van de verklaringen van de hoogbejaardheid in Japan zou de visconsumptie zijn.

Het grote misverstand

Vis is dus gezond en bij de viskraam kunnen we een breed assortiment verkrijgen. De geur van kibbeling en lekkerbekjes komt je tegemoet.

Maar de gedachte dat gefrituurde vis ook gezond is gaat helaas niet helemaal op. Vrijwel alle voordelen van de ingrediënten worden tenietgedaan met frituren of in olie gebakken vis. Het is natuurlijk niet erg om een keer lekkere kibbeling op het menu te zetten, maar er zijn diverse andere bereidingswijzen die voor minstens zo smakelijk bereide vis garant staan: pocheren, roosteren, stomen en grillen zijn de gezondste methodes. Ook een gebakken stukje vis is heerlijk, maar dan moet wel gelet worden op de hoeveelheid en soort braadvet.

Nou dat wordt vis eten in het Fraterhuis St.-Jozef!

Twee wegen lopen parallel

*Twee wegen lopen naast elkaar,
In een en dezelfde richting.
Als een onafscheidelijk paar
Dat overal samen opging.*

*Er lopen twee wegen parallel,
Net of ze dezelfde kant op gaan.
Als je goed kijkt zie je wel,
Dat bij beide andere borden staan.*

*Twee wegen lopen niet ver van elkaar,
Je kunt overstappen van de een op de ander.
Is de juiste overstap toch te zwaar,
Dan reiken we de hand aan elkander.*

*De twee wegen zijn op het oog
Bijna aan elkaar identiek te noemen.
Toch eindigt de een in een regenboog,
De ander kan zijn daden niet noemen.*

*Beide wegen lopen naar dezelfde kant.
Toch eindigt een in het moeras en hel,
De ander loopt door naar eeuwig land.
Welk te kiezen weten wijzelf wel.*

*Op beide wegen worden we begeleid.
De ene gids leidt ons naar 't gevang,
Door de andere gids worden we bevrijd.
Naar vreugd en liefde, eeuwen lang*

□

Ton Enkelaar,
en de pen geef ik graag door aan H el ene van Rijswijk.

140 JAAR FRATERS VAN UTRECHT

Op 13 augustus a.s. is het 140 jaar geleden dat mgr. A.I. Schaepman onze Congregatie gesticht heeft. Dit vinden we een goede aanleiding om eens in de archieven te duiken en wat overzichten te publiceren in deze jaargang. We weten niet hoeveel en welke fraters het 150 jarig jubileum zullen meemaken, vandaar dat het Provinciaal Bestuur op verschillende manieren toch enige aandacht aan dit "officieuze jubileum" wil schenken. Daar spelen wij dus graag op in, met dank aan de medewerking die we ontvangen van onze archivaris Kees Perdon.

PLAATSEN WAAR FRATERS GEWOOND HEBBEN OF NOG WONEN

Plaats	Naam/Bewoner	Opge- richt	Opge- heven
Utrecht	St.-Gregoriushuis Ganzenmarkt	1873	1875
Utrecht	St.-Gregoriushuis Herenstraat	1875	2005
Hilversum	St.-Ludgerus	1904	1972
Borculo	Leo Stichting	1908	1974
Amersfoort	St.-Jorishuis	1909	1979
Arnhem	St.-Eusebiushuis	1917	2009
Arnhem	Noviciaat	1925	1942
Zeist	fraterhuis St.-Jozef	1932	1972
Arnhem	De Kemperberg	1936	1938
Amsterdam	St.-Stephanushuis	1937	1989
Utrecht	St.Pieter Kromme N. Gracht: kantoren/archief	1941	2005
Houten	Noviciaat St.-Stanislaus	1942	1947
Didam	St.-Martinus	1943	1997
Blaricum	St.-Lucashuis	1945	1950
Utrecht	St.Pieter Kromme N. Gracht: noviciaat	1947	1968
Lichtenvoorde	St.-Eloy	1954	1987
Emmen	Magninstraat	1956	1959
Hengelo	Huize Tichelwerk	1956	1995

Emmen	fraterhuis St.-Paulus	1959	1981
Veendam	Boven Oosterdiep	1962	1971
Zeist	Daltonlaan	1969	1971
Utrecht	Stadhouderslaan	1969	1986
Doorn	Otium	1969	1985
Borculo	fraterhuis Chopinstraat	1970	1985
Veendam	frater Paul Hummels	1971	1994
Nieuwe Pekela	HUMOgroep	1971	1980
De Bilt	fraterhuis St.-Jozef	1972	heden
Borculo	fraterhuis Alexandrinalaan 1-3	1972	1992
Borculo	fraterhuis Alexandrinalaan 9-11	1972	1985
Hilversum	Alexanderlaan	1972	1996
Hilversum	Laapersweg	1972	1983
Hilversum	Wagnerlaan	1972	1989
Borculo	fraterhuis Alexandrinalaan 13	1974	2003
Groningen	Moesstraat HUMOgroep	1980	1985
Emmen	Zweelerbrink	1981	1989
Groningen	Moesstraat De Terebint	1985	1998
Borculo	fraterhuis Hr. Rudolfstraat	1985	1988
Eesergroen	Jabbok gemeenschap	1986	1990
Utrecht	Croeselaan	1986	2008
Groningen	De Vlaspit HUMOgroep	1987	1993
Emmen	Rolderbrink	1989	1996
Groningen	frater Berno Spekschate	1991	2000
Bakkum	Fr. Hilarius de Booij	1992	2008
Almelo	De Sumpel	1995	2005
De Bilt	Bestuurshuis: Alg. Bestuur	1995	2004
Emmen	Holtingerbrink fr. Gerard Kroes	1996	2008
De Bilt	Huize Lemanía	1997	heden
Groningen	Moesstraat fraterhuis	1998	heden
Zutphen	Florenshuis	1998	2005
Utrecht	frater Edwin Ossewold	1998	2011
Utrecht	frater Wim Heister	1999	heden
Almelo	De Wonne	2000	heden
Zeist	Vincent de Paul	2003	heden
Nieuwegein	frater Roland Disch	2005	heden
De Bilt	Bestuurshuis: Prov. Bestuur	2005	heden
Utrecht	Melissekade	2008	heden

DE NEGENTIG-PLUSSERS VAN DE CONGREGATIE

door: Kees van Rooden

Naam	Jaren	Dagen	
Franciscus	99	315	
Reginaldus	98	326	
Florentius	98	103	
Silvester	97	16	
Wilfridus	96	198	
Samuel	96	17	
Engelbertus	94	349	
Placidus	94	222	leeftijd op 23 januari 2013
Angelus	94	213	
Theobaldus	94	179	
Joannes	94	174	
Innocentio	94	145	
Maternus	94	52	
Romualdus	93	237	
Gustaaf	93	234	
Efrem	93	40	
Simplicius	92	325	
Bellarminus	92	246	
Walterus	92	115	
Regis	91	351	
Sebastianus	91	201	
Fulgentius	91	176	
Pius	91	174	
Eymard	91	137	
Marcellus	91	70	
Antonius	91	29	
Hubertus	90	114	
Beatus	90	110	
Vincent	90	96	
Plechelmus	90	9	

SAMEN

Blanken, bruinen, gelen, zwarten!
Soms wat minder bruin, blank, zwart
Leeft hier vrij en zonder zorgen.
Niemand zet je hier apart.

In dit land van vrije mensen
wordt de vrijheid niet beschouwd,
als een recht van groep of klasse,
dat men anderen onthoudt.

Niemand komt tot macht of invloed,
door wat hersenloos gebral,
dat de bruine, gele, zwarte
hoe dan ook ons schaden zal.

Maakt geen misbruik van de vrijheid,
Gaat verantwoord ermee om.
Altijd met elkaar verbonden,
Dan is ieder welkom.

Welkom, rassen, volken, stammen,
met uw taal, cultuur en stem.
Allen hebben wij één Vader.
En wij allen zijn van Hem.

□

AFSCHEID EN WELKOM

ADRI VERGEER GAAT EN MARIANNE VERMEER KOMT

Dinsdag 26 februari jl. heeft Adri Vergeer afscheid genomen van de fraters in de Provincie Nederland en werd Marianne Vermeer welkom geheten als haar opvolgster. Een paar gezellige uurtjes werden het.

Natuurlijk werd Adri toegesproken door de Provinciaal Overste, Wilfried van der Poll, niet alleen met zijn eigen woorden, maar hij las ook een brief voor van de Algemeen Overste, frater Venantius. Zeer verrassend was de muzikale hulde van het Jozef Kwintet en vooral de komst van de vertegenwoordiger van de papierfirma van Gelder, die **A3** de hemel in prees en **ADRI** een oorkonde overhandigde voor haar betrokkenheid, accuratesse en plichtsbetrachting! Het grootste compliment voor Adri was de aanwezigheid van 99 % van de fraters in Nederland! Marianne voelde zich er goed bij thuis en proefde de sfeer die zij ook had ervaren bij haar vorige werkkring toen Kontakt der Continenten nog onder de vlag van de SVD voer. Kortom, het was een warm afscheid en welkom! Wij wensen beide dames alle goeds toe voor de komende jaren.

□

DE ST. EUSEBIUS-COMMUNITEIT TE NUNUKAN

EEN NIEUWE COMMUNITEIT

Inleiding

In september jl. kregen we op ons verzoek wat meer te horen over de nieuwe gemeenschap op Kalimantan. Frater Silvester, in die tijd secretaris van het Provinciaal Bestuur Indonesië, had een uitgebreid artikel klaar. Dit hebben we dankbaar aanvaard, maar het moest nog vertaald worden. Dit lukte niet meer voor het vorige nummer, maar nu is het opgenomen.

Helaas heeft in die tussentijd het droeve bericht ons bereikt, dat frater Silvester op de nog jonge leeftijd van 34 jaar na een kort ziekbed in Malang is overleden. Met grote dankbaarheid publiceren wij zijn mooie verslag over de nieuwe gemeenschap in Nunukan. Moge het eeuwige geluk nu de beloning zijn voor zijn kort, maar voorbeeldig religieus leven.

Het begin van het ontstaan van de gemeenschap in Nunukan was een verzoek van de Bisschop van Tanjung Selor, Mgr. Yustinus Hardjosusanto MSF, in zijn schrijven nummer 834/Usk./VII/2009 in 2009. In deze brief vroeg de Bisschop of de congregatie bereid zou zijn deel te nemen aan de goede werken van de Kerk in zijn bisdom. Als eerste stap werd de Congregatie gevraagd zich enkele dagen te komen oriënteren op deze werken. In antwoord op het verzoek bezocht de Provinciale het bisdom Tanjung Selor, had er een ontmoeting met de Bisschop en bezocht enkele locaties. Wegens verschillende redenen antwoordde de Congregatie in een brief aan de Bisschop dat het nog niet in staat was gehoor te geven aan zijn verzoek. Maar de Bisschop slaagde erin de Provinciale in gesprekken via de telefoon te overtuigen dat het charisma van

onze Congregatie op gebied van onderwijs, geschikt zou zijn om op de scholen in Nunukan te werken.

Op 10 maart 2011 bezocht het Provinciaal Bestuur Indonesia Nunukan om een beeld te krijgen van de school die volgens plan door de congregatie beheerd zou gaan worden. Gedurende dit bezoek werden er gesprekken gevoerd met de Bisschop en andere partijen die aan de school verbonden waren. In essentie kwam het erop neer dat de Congregatie Fraters BHK zich bereid verklaarde de twee scholen te beheren, t.w. de SMPK (=lagere Katholieke middelbare school) en SMAK (=hogere Katholieke middelbare school) St. Gabriel te Nunukan.

In een brief aan en tijdens een gezamenlijke vergadering met het AB informeerde het PBI het AB over de moedige stap die het genomen had. Daarna besprak het PBI met Mardi Wiayata alle personele regels. Ook moesten de leraren van de SMPK & SMAK St. Gabriel te Nunukan geïnformeerd worden over de programma's van Mardi Wiyata.

Op 1 juli 2011 zond de Congregatie drie fraters naar Nunukan. Deze pioniers zouden het werk opstarten. Het waren fr. Marselinus, fr. Adrianus en fr. Erikson. Op dit moment bewonen zij een huis op ongeveer een kilometer afstand van school en parochiekerk. Het huis werd gekocht van een lokale familie, van de Dajak-stam. Met enkele kleine aanpassingen werd het huis veranderd in een klein klooster met zes slaapkamers, een keuken, een provisiekamer, vier badkamers annex toilet, een gebedsruimte en een eetkamer. Parochianen hebben geholpen met de schoonmaak en het inrichten van de woning. Deze nieuwe gemeenschap koos St.-Eusebius als beschermheilige, als herdenking aan de St.-Eusebiusgemeenschap in Arnhem die in 2009 werd opgeheven.

Frateran St. Eusebius, Nunukan
Jln. TVRI, Gang Rambutan no. 5. RT. 2
Nunukan 77482
Kalimantan Timur
Indonesia
Telp. 0556 - 23633

In Nunukan werken de fraters op school, t.w. de SMPK & SMAK 'Frateran St. Gabriel' en zijn daarnaast actief in pastoraal werk en geven godsdienstonderwijs. De twee scholen werden formeel op 14 augustus 2011 overgedragen, op het moment dat het beheer van de parochie St. Gabriel aan de orde OFM-Conventuelen werd overgedragen door de congregatie MSF. Aanwezig tijdens de plechtigheid waren de Bisschop van Tanjung Selor, de Provinciaal van OFM, de Provinciaal van BHK, de voorzitter van YMW, de voormalige priester van deze parochie (MSF) en de nieuwe priester (OFM Conv.) De inzegening van het St.-Eusebiusklooster geschiedde op 13 augustus 2011, de stichtingsdag van de Congregatie Fraters BHK. De inzegening werd gecelebreerd door de Bisschop en bijgewoond door alle parochianen, ook door burens met een andere religie.

het St.-Eusebiusklooster

Foto's van de inzegening van

Een profielschets van Nunukan

Het district Nunukan is een district in de provincie Oost-Kalimantan. Op de Indonesische kaart is het eiland Nunukan amper zichtbaar. De hoofdstad van dit district is Nunukan, gelegen op het eiland Nunukan. Het district heeft een oppervlakte van 14.493 km² en telt ongeveer 140.842 inwoners (resultaat van een telling van 2010). Het motto van het district Nunukan is "Penekindidebaya" hetgeen

‘plattelandsofbouw’ betekent. Het woord is afkomstig uit de Tidung-taal.

Het district Nunukan heeft de volgende onderdistricten:

- Onderdistrict Lumbis (op het eiland Kalimantan)
- Onderdistrict Sembakung (op het eiland Kalimantan)
- Onderdistrict Nunukan (op het eiland Nunukan)
- Onderdistrict Sebatik (op het eiland Sebatik dat gedeeltelijk Maleisisch grondgebied is)
- Onderdistrict Krayan (op het eiland Kalimantan)

De bevolking van de stad Nunukan bestaat grotendeels uit migranten die aanvankelijk als arbeidsmigranten in Maleisië hebben gewerkt maar naar Indonesië werden gedeporteerd en zich daarna in Nunukan vestigden. De verschillende bevolkingsgroepen die op Nunukan leven zijn afkomstig uit Flores (bekend als ‘de mensen uit het Oosten’), Bugis, Toraja, en Java. Dan zijn er nog de Dajaks en de Tidungs, de oorspronkelijke bevolking van Nunukan. Zij zijn veelal boeren die werken in de palmolie en groente verbouwen. Daarnaast zijn er nog overheidsambtenaren, uitzendbureaus en ondernemers.

De stad Nunukan is via de lucht en de zee te bereiken. Een vlucht uit Surabaya maakt een stop in Balikpapan en vliegt dan verder naar Tarakan. Na aankomst in Tarakan kan de reis op twee manieren worden voortgezet: over zee met een speedboat of per vliegtuig. De tocht per speedboat naar Nunukan duurt drie uren. Als men vliegt duurt het ongeveer 20 minuten. De taal die de plaatselijke bevolking in het dagelijkse leven spreekt is Indonesisch vermengd met een beetje Maleisisch dialect.

Het bisdom Tanjung Selor

Het bisdom Tanjung Selor bestaat sinds 2002 en is een uitbreiding van het bisdom Samarinda. Het gebied omvat enkele eilanden, t.w. Noord-Kalimantan, Tarakan, Nunukan, Sebatik, Sapi en enkele andere kleine eilandjes. Dit bisdom telt ongeveer 14 duizend katholieken, verdeeld over 14 parochies. Een groot deel van deze katholieken is afkomstig uit het gebied Flores NTT, de leerlingen

zijn Toraja’s, Javanen en Dajaks. Dit bisdom wordt sinds 2002 geleid door Mgr. Yustinus Harjosusanto, MSF.

Gedurende het Pastorale Overleg van 2008 werd geconcludeerd dat dit bisdom in vele opzichten een achterstand heeft, bijvoorbeeld op economisch en pastoraal gebied, en vooral in onderwijs. Zes zorgpunten werden gedistilleerd uit dit Pastorale Overleg, één ervan was onderwijs. Een reëel voorbeeld van deze zorg is het feit dat veel kinderen na het basisonderwijs nog niet kunnen lezen. Ironisch is dat het gemiddelde slagingspercentage van de SMP en SMA ieder jaar 100% is.

Enkele priesterordes die in dit bisdom helpen bedienen zijn MSF, OFM Conv., OMI en MSC. Andere non-priester gemeenschappen zijn de Fraters CMM, Zusters PRR en OSF en de Zusters SMSJ.

Het district Nunukan heeft slechts één parochie, namelijk de parochie Santo Gabriel. Deze parochie ligt in de stad Nunukan en bedient drie grote eilanden, nl. de eilanden Nunukan, Sebatik en een deel van Kalimantan (Krayan) die slechts per vliegtuig (een Cassa) te bereiken zijn. Sedert de stichting werd deze parochie geleid door de paters van MSF, maar in augustus 2011 werd het overgedragen aan de Orde OFM Conventuelen.

De geschiedenis van de aanwezigheid van de katholieke kerk in het gebied Nunukan begint met priester Yan Prason, een missionaris SVD uit Sabah, Maleisië. Deze priester die werd geboren in Lembata ging voor in de mis en deed de geestelijke verzorging van katholieke arbeiders die hoofdzakelijk van Flores afkomstig waren. Hij werd vervolgens door de Indonesische overheid naar Maleisië gedeporteerd en vervangen door de heer Mikael Laba Wutun, een leek met alleen maar basisonderwijs, afkomstig uit Lerek, Lembata. De bisschop van Samarinda vaardigde een soort Bijzonder Besluit uit dat hem machtigde om te dopen, huwelijken in te zegenen en de katholieken van die regio hun eerste communie te geven. In de daarop volgende jaren groeide het aantal katholieken

in het gebied en werd een parochie gesticht, onder leiding van de priester-missionarissen van MSF.

De onderwijsstichting ‘Grote Werken’

De onderwijsstichting ‘Karya Agung’ (= Grote Werken) is de stichting die de SMPK en SMAK St. Gabriel beheert, de eerste katholieke school in het district Nunukan. Voorheen heette het Stichting Santo Gabriel en deze was gesticht door een groep katholieke leken, afkomstig van Flores. Op grond van een voorstel van de Bisschop van Samarinda werd de naam van de stichting gewijzigd in Stichting ‘Karya Agung’. Enkele oprichters en voormalige bestuurders zijn nu al overleden. Nog in leven zijn de heren Viktor Ola Tokan, voorzitter, en de heer Mikael Laba Wutun. Waar de heer Viktor zich nu bevindt is niet duidelijk, maar hoogstwaarschijnlijk woont hij op Java. Hij heeft de stichting overgedragen aan de heer Mikael. De stichting is nu als het ware schijn dood, want het bestuur en de organen ontwikkelen geen activiteiten meer. De contributie voor de SMA en SMP is bijna nihil. Maar de school rapporteert zo nu aan de stichting over situatie op school en hoe het er financieel voorstaat.

In 2000 kwamen de bestuurders en de nog in leven zijnde oprichters overeen dat de SMP en SMA St. Gabriel aan de parochie/gelovigen overgedragen zou moeten worden. Gezien de ontstaansgeschiedenis dat de school werd opgericht door parochianen en dat indien de school niet meer levensvatbaar was, het dus teruggegeven moest worden aan de parochianen (parochie). In één van de paragrafen van de akte van de Stichting van 15 mei 1991 staat dat de Stichting alleen kan worden ontbonden met goedkeuring van het Dagelijks Bestuur en de Raad van Toezicht, in een voltallige vergadering, ook bijgewoond door de priester van de parochie. Alle bezittingen zouden worden overgedragen aan de parochianen met tussenkomst van het dagelijks bestuur van de parochie.

SMPK en SMAK St.-Gabriel, Nunukan

× *Geschiedenis*

De SMP St.-Gabriel werd opgericht in 1986 en de SMA St.-Gabriel in 1987. De oprichting van deze SMP en SMA was gebaseerd op een initiatief van enthousiaste parochianen. Het voornaamste doel van de oprichting van deze twee scholen was de aanwezigheid van de katholieke kerk in de gemeenschap en om onderwijs te kunnen geven aan de kinderen van de migrantenarbeiders die vanuit Maleisië waren gedeporteerd. Aanvankelijk kreeg de school voldoende financiële steun van zijn oprichters en voorlopers, die waren verbonden in een vrij succesvolle onderneming in verschaffing van Indonesische Arbeidskrachten.

Conform het overheidsbeleid van 1990 dat bepaalde dat uitzendbureaus een aanzienlijk kapitaal moesten bezitten, werd de onderneming van de heer Mikael c.s. opgeheven. Met gevolg dat de financiële contributie aan de twee scholen ook stopte. De stichting was niet langer in staat de school financieel te runnen. In oktober 1990 wijzigde de Stichting Santo Gabriel zijn naam in Onderwijsstichting ‘Karya Agung’. Deze naamswijziging is terug te vinden in een akte van 15 mei 1991.

Het bisdom Samarinda kon geen hulp bieden of de school overnemen omdat het bisdom zelf ook in financiële problemen verkeerde die minstens even erg waren als de school. De twee scholen moesten uiteindelijk toekomen van de schoolgelden en overheidssteun (een subsidie voor operationele kosten). Maar ondanks alles hielden de voorlopers en oprichters vast aan het voornemen om de school in leven te houden en het verder te ontwikkelen. Het aantal leerlingen bleef jaar na jaar dalen. Door een wisseling van directie en een paar andere doorbraken, steeg het aantal leerlingen weer. In het jaar 2006 kregen de twee scholen van de overheid een C-status. De steun van de priester van parochie is een aparte steun voor deze twee onderwijsinstellingen. Bijna elke priester die in Nunukan diende, steunde de twee scholen en was bij schoolactiviteiten betrokken (conform hun functie zoals omschreven in de Akte van de Stichting).

De Bisschop van Tanjung Selor wilde dat de school op een goede manier beheerd zou worden om zo de katholieke kerk een gezicht

te geven in het lokale leven. Ook al omdat vanuit Maleisië Nunukan de toegangspoort is tot Indonesië. Hij hoopte daarom dat de Fraters BHK de twee scholen zouden willen overnemen en het op een professionelere manier leiden, in een Christelijke geest.

× *Het schoolgebouw*

De SMP en SMA St.-Gabriel zijn gehuisvest in hetzelfde gebouw. Het staat voor de katholieke kerk St.-Gabriel, die in het centrum van Nunukan staat, ca. 500 meter van het centrale plein. Deze SMP en SMA gebruiken hetzelfde gebouw, een gebouw van algemeen nut, eigendom van de parochiekerk Santo Gabriel, dat bestaat uit twee etages met vijf klaslokalen. Op de begane grond is de muur halfsteens; de andere helft is van hout dat doorloopt tot de eerste verdieping. Het heeft een zinken dak. 's Morgens wordt het gebouw gebruikt voor de SMP en in de middag, vanaf 13.00 uur, door de SMA.

× *De leerlingen*

Het aantal leerlingen op beide scholen is ca. 150. Het zijn merendeels kinderen van migranten die nog nooit een voet hebben gezet in het land van hun ouders. Hun ouders zijn afkomstig uit de regio's NTT, Bugis, Toraja en Dayak. Zij zijn voor een groot deel katholiek, maar er zijn ook protestanten en islamieten onder. De school heeft in het district een redelijk aanzien. De drumband van de school is verschillende malen gevraagd om op treden tijdens officiële gelegenheden van de overheid. Daarnaast is het niveau van het Engels van de leerlingen opvallend (goed) omdat het kinderen zijn van arbeidsmigrantten die werden gedeporteerd en

die daarvoor in Maleisië basisonderwijs hebben gehad met Engels als tweede voertaal.

× *Onderwijskrachten en personeel*

Het aantal leraren dat hier werkzaam was ten tijde van overname door de congregatie is 31. Zij hebben verschillende godsdienstige achtergronden: er zijn 17 katholieke, 10 islamitische en 4 protestante leerkrachten. Het merendeel van de leraren en ander personeel op deze school heeft geen vast contract. Het zijn tijdelijke krachten die geen enkele binding hadden met de vorige stichting. Enkele van hen zijn leraar-ambtenaar, maar hun plaatsing op deze school, SMP of SMA, is niet vanwege een overheidsbesluit, maar om vrije tijd op te vullen of omdat zij nog tijd over hebben naast het lesgeven op andere scholen. Enkele van hen hebben een diploma middelbare school of een universiteitsdiploma, maar geven geen les in hun eigen vakgebied. De SMA heeft twee studierichtingen t.w. IPA (=natuurkunde) en IPS (sociale wetenschappen). Deze verdeling is conform de studierichtingen van de SMA Negeri Nunukan die fungeert als de 'moederschool'. Op dit moment vallen de leraren volledig onder de verantwoordelijkheid van de Stichting 'Mardi Wiyata'. Zij worden selectief als lid van de Stichting 'Mardi Wiyata' aangenomen.

Een kans om de vleugels uit te slaan

Enkele kansen die de Congregatie Fraters BHK in Nunukan kan benutten:

De school Het onderwijs op de scholen heeft onze grootste aandacht; het is een verwezenlijking van onze zorg voor de slechte kwaliteit van het katholieke onderwijs in een regio die de toegangspoort is van Maleisië tot Indonesië. Vergeleken met de andere districten van Kalimantan, is de kwaliteit van het onderwijs in Nunukan slecht. Met als gevolg dat ouders hun kinderen buiten Nunukan naar school sturen, o.a. in Tarakan en Samarinda. Het bisdom heeft, met tussenkomst van de parochie, een kavel van 4 ha. beschikbaar gesteld. Van deze beschikbare grond zal volgens planning 2 ha. door de fraters BHK gebruikt worden voor een schoolgebouw. De resterende 2 ha. wordt gebruikt voor een kerk en pastorie.

Een internaat Opvoeding en vorming in een internaat zijn veelbelovende alternatieven. Veel Indonesische arbeidsmigranten die in Maleisië werkzaam zijn sturen hun kinderen in Indonesië naar school omdat zij vaak illegaal in het land verblijven en geen geldig paspoort en andere legale documenten bezitten. In Indonesië (Nunukan) hebben de kinderen een internaat/fatsoenlijk onderdak nodig om te wonen.

Katechese De lokale kerk heeft dringend behoefte aan godsdienst-onderwijs en pastorale zorg om het tekort aan bedienaren op te vangen. De lekenleraren die les geven in afgelegen gebieden, geven meestal ook godsdienstles en vervangen de priester tijdens zondagdiensten, en geven godsdienstles aan de parochianen. Onze drie fraters (fr. Marselinus, fr. Erikson en fr. Adrianus) zijn zeer actief in het geven van godsdienstlessen en pastorale zorg. De priester van deze parochie is zeer tevreden over de pastorale zorg die de fraters in dit gebied verlenen. Vaak geven de fraters pastorale zorg in Maleisië, op verzoek van de lokale priester; zij staan hoofdzakelijk de katholieke gezinnen bij die daar op de plantages werken.

□

Onze Heer is opgestaan

Onze Heer is opgestaan,
heeft zijn boeien afgedaan -
vrolijk klinkt de hemel door,
alle engelen in koor:
Halleluja, halleluja,
onze Heer is opgestaan!

Hij die zich tot in het graf
als een offer overgaf,
is ons paaslam - wij zijn vrij!
Opgetogen zingen wij:
Halleluja, halleluja,
onze Heer is opgestaan!

Hij die droeg met groot geduld
aan zijn schandpaal: onze schuld,
is verhoogd in heerlijkheid
waar Hij onze zaak bepleit.
Halleluja, halleluja,
onze Heer is opgestaan!

U, ons paaslam metterdaad,
Heer die leeft en leven laat,
wees aan onze deur het bloed
dat de dood verdrijft, voorgoed!
Halleluja, halleluja,
onze Heer is opgestaan!

*André F. Troost (1948),
vrij naar Michaël Weisse (± 1488-1534)*

I N H O U D

Van de redactietafel	Redactie	2
Overweging bij de Constituties	Alfons Kroese	3
Oggendgebed	Margriet Coetzee	6
Ontmoetingsdag religieuzen	Angelico Fenis	8
Pater Drs. Alfons Kroese	Petra de Landmeter	10
Sint Josef	(lied uit Smakt)	22
Bedevaart: Het putje van Heiloo	Leo Ruitenberg	24
Malang, culturele stad	uit dagblad "Jawa Pos"	30
De pen doorgeven	Ton Enkelaar	33
140 Jaar Fraters van Utrecht	Redactie	36
Samen	Theobaldus Geraets	39
Afscheid en Welkom	Redactie	40
St.-Eusebiushuis te Nunukan	Silvester Leo Bhoka	41
Onze Heer is opgestaan	André Troost	51
Inhoud / Colofon	Redactie	52

I N K O

onder redactie van: Johan Brummelhuis, Wim Heister, Leo Ruitenberg,
Frits Stevens, Wim Versteeg

met medewerking van: Angelico Fennis (omslag)
Hilarius de Booij (illustraties)
Petra de Landmeter (interviews)

secretariaat: Johan Brummelhuis
Schorteldoeksesteeg 1, 3732 HS De Bilt
tel.: 030 - 69 76 237
email: j.brummelhuis@fratersvanutrecht.nl